

„ISKRAN“ TOIMITUKSEN JULKILAUSUMA ¹¹⁶

TOIMITUKSELTA

Ryhtyessämme julkaisemaan poliittista sanomalehteä „Iskraa”, pidämme välttämättömänä sanoa muutaman sanan siitä, mihin me pyrimme ja miten käsitämme tehtävämme.

Elämme parhaillaan äärimmäisen tärkeää ajankohtaa Venäjän työväenliikkeen ja Venäjän sosialidemokratian historiassa. Viime vuosille on luonteenomaista sosialidemokratismien aatteiden hämmästyttävän nopea leviäminen intelligenssimme keskuudessa, ja tätä yhteiskunnallisen ajattelun virtausta vastaan rientää itsenäisesti syntynyt teollisuusproletariaatin liike, proletariaatin, joka alkaa yhdistyä ja taistella sortajiaan vastaan, pyrkiä kiihkeästi sosialismiin. Kaikkialle ilmaantuu työläisten ja intelligentti-sosialidemokraattien kerhoja, levitetään paikallisia agitatiolehtisiä, kasvaa sosialidemokraattisen kirjallisuuden kysyntä ylittäen runsaasti sen tarjonnan, eivätkä hallituksen tehostetut vainotoimenpiteet pysty estämään tätä liikettä. Vankilat ovat tupaten täynnä, karkoituspaikat tulvillaan, melkein joka kuukausi kuullaan „paloista” kaikilla Venäjän kulmilla, salaisten kuljetusten kaappauksista, kirjallisuuden ja kirjapainojen takavarikoimisista, mutta liike kasvaa yhä, valtaa yhä enemmän alaa, tunkeutuu yhä syvemmälle työväenluokkaan, vetää yhä enemmän puoleensa yhteiskuntapiirien huomiota. Ja Venäjän koko taloudellinen kehitys, koko Venäjän yhteiskunnallisen ajattelun ja Venäjän vallankumousliikkeen historia takaavat sen, että sosialidemokraattinen työväenliike tulee kasvaamaan kaikista esteistä huolimatta ja on loppujen lopuksi raivaava esteet tieltään.

Mutta toisaalta liikkeemme pääpiirteenä, joka on erikoidesti pistänyt silmään viime aikana, on sen pirstoutuneisuus, sen niin sanoaksemme näpertelymäinen luonne: paikalliset kerhot syntyvät ja toimivat toisistaan irrallisina ja jopa (mikä on erittäin tärkeätä) irrallisina niistäkin kerhoista, jotka ovat toimineet ja toimivat samoissa keskuksissa; ei muodostu perinteitä, puuttuu jatkuvaisuutta ja paikallinen kirjallisuus kokonaisuudessaan heijastaa pirstoutuneisuutta ja yhteyden puuttumista siihen, mitä Venäjän sosialidemokratia jo on saanut aikaan.

Se, ettei tämä pirstoutuneisuus vastaa liikkeen voimakkuudesta ja laajuudesta johtuvia vaatimuksia, muodostaa mielestämme kriittillisen momentin liikkeen kehityksessä. Itse liikkeessä tuntuu hillittömän voimakkaasti vakiintumisen, määrätyn fysionomian ja organisaation luomisen tarve, samalla kun käytännöllisesti toimivien sosialidemokraattien keskuudessa ei läheskään kaikkialla tajuta tätä liikkeen korkeampaan muotoon siirtymisen välttämättömyyttä. Melko laajoissa piireissä on päinvastoin havaittavissa aatteellista horjuntaa, viehättymistä muotiin tulleen „marxilaisuuden kritiikkiin” ja „bernsteiniläisyyteen”, niin sanotun „ekonomistisen” suunnan katsomusten leviämistä ja välittömästi sen yhteydessä — pyrkimystä pidättää liikettä sen alimmalla asteella, pyrkimystä lykätä taka-alalle vallankumouksellisen puolueen perustamistehtävä, puolueen, joka taistelisi koko kansan etunenässä. Että Venäjän sosialidemokraattien keskuudessa on havaittavissa tuontapaista aatteellista horjuntaa, että ahdas käytännöllisyys, irrallisen liikettä kokonaisuudessaan käsittävästä teoreettisesta valaistuksesta, uhkaa viedä liikkeen väärälle tielle, *se on tosiasia*, sitä ei voi epäillä kukaan, joka välittömästi tuntee asiain tilan useimmissa järjestöissämme. Ja on olemassa kirjallisiakin tuotteita, jotka vahvistavat sen: mainittakoon vaikkapa „Credo”*, joka on jo aiheuttanut täysin oikeutetun vastalauseen, „„Rabotshaja Myslin” erillislite” (syyskuu, 1899), joka on niin selväpiirteisesti tuonut ilmi sen tendenssin, mikä on läpikäyväenä koko „Rabotshaja Mysl” lehdessä; taikka vihdoin pietarilaisen „Työväenluokan itsevapautusryhmän”¹¹⁷ antama julistus, joka on laadittu samaisen „ekonomismin” hengessä. Ja *kerrassaan väärä*

* — uskontunnustus, ohjelma, maailmankatsomuksen esitys. *Toim.*

„Из искры возгорится пламя“.
Ответъ декабристовъ Пушкину.

ОТЪ РЕДАКЦИИ.

Предпринимая издание политической газеты — „Искра“, мы считаемъ необходимымъ сказать нѣсколько словъ о томъ, къ чему мы стремимся и какъ понимаемъ свои задачи.

Мы переживаемъ крайне важный моментъ въ исторіи русскаго рабочаго движенія и русской социалдемократіи. Последние годы характеризуются поразительно быстрымъ распространениемъ социалдемократическихъ идей среди нашей интеллигенціи, а на встрѣчу этому течению общественной мысли идетъ самостоятельно возникшее движеніе промышленнаго пролетаріата, который начинаетъ объединяться и бороться противъ своихъ угнетателей, начинаетъ съ жаждою стремиться къ социализму. Кружки рабочихъ и социалдемократовъ интеллигентовъ появляются повсюду, распространяются мѣстные агитационные листки, растетъ спросъ на социалдемократическую литературу, далеко обгоняя предложение, а усиленные правительственныя преслѣдованія не въ силахъ удерживать этого движенія. Биткомъ набиты тюрьмы, переполнены мѣста ссылки, чуть не каждый мѣсяцъ слышно о „провалахъ“ во всѣхъ концахъ Россіи, о поимкѣ транспортовъ, о конфискаціи литературы и типографій, но движеніе все растетъ, захватываетъ все большій районъ, все глубже проникаетъ въ рабочій классъ, все больше привлекаетъ общественное вниманіе. И все экономическое развитіе Россіи, вся исторія русской общественной мысли и русскаго революціоннаго движенія речуютъ за то, что социалдемократическое рабочее движеніе будетъ расти несмотря на все препятствія и въ концѣ концовъ — преодолѣтъ ихъ.

Но, съ другой стороны, главная черта нашего движенія, которая особенно бросается въ глаза въ последнее время, — его раздробленность, его, такъ сказать, кустарный характеръ: мѣстные кружки возникаютъ и дѣйствуютъ независимо другъ отъ друга и даже (что особенно важно) независимо отъ кружковъ, дѣйствовавшихъ и дѣйствующихъ въ тѣхъ же центрахъ; не устанавливается традиціи, нѣтъ преемственности, и мѣстная литература всецѣло отражаетъ раздробленность и отсутствіе связи съ тѣмъ, что уже создано русской социалдемократіей.

Несоотвѣтствіе этой раздробленности съ запросами, вызываемыми силою и широкой движенія, создаетъ, по нашему мнѣнію, критическій моментъ въ его развитіи. Въ самомъ движеніи съ неудержимой силой сказывается потребность упрочиться, выработать опредѣленную фizioномію и организацию, а между тѣмъ въ средѣ практически дѣйствующихъ социалдемократовъ необходимость такого перехода къ высшей формѣ движенія сознается далеко не вседѣ. Въ довольно широкихъ кругахъ наблюдается, наоборотъ, шатанье мысли, увлеченіе модной „критикой марксизма“ и „бернштейнщадой“, распространение взглядовъ такъ называемаго „экономическаго“ направленія и въ неразрывной связи съ этимъ — стремленіе задержать движеніе на его низшей стадіи, стремленіе отодвинуть на второй планъ задачу образованія революціонной партіи, ведущей борьбу во главѣ всего народа. Что подобнаго рода шатанье мысли наблюдается

среди русскихъ социалдемократовъ, что узкій практицизмъ, оторванный отъ теоретическаго освѣщенія движенія въ его цѣлость, грозитъ свратить движеніе на ложную дорогу, это фактъ; въ этомъ не могутъ усомниться люди, непосредственно знакомые съ положениемъ дѣлъ въ большинствѣ нашихъ организацій. Да есть и литературныя произведенія, подтверждающія это: стоитъ назвать хотя бы „Credo“, вызвавшее уже вполне законный протестъ, „Отдѣльное приложение къ Рабочей Мысли (сент. 1899)“, столь рельефно выразившее тенденцію, проникающую всю газету „Рабочая Мысль“, или наконецъ — воззваніе петербургской „Группы Самоосвобожденія Рабочаго Класса“, составленное въ духѣ того же „экономизма“. И совершенно невѣрно утвержденіе „Рабочаго Дѣла“, что „Credo“ представляетъ собою не больше какъ мнѣніе единичныхъ лицъ, что направленіе „Рабочей Мысли“ выражаетъ лишь сумбуризмъ и безтактность ея редакціи, а не особое направленіе въ самомъ ходѣ русскаго рабочаго движенія.

А рядомъ съ этимъ въ произведеніяхъ писателей, которыхъ читающая публика, съ большимъ или меньшимъ основаніемъ, считала до сихъ поръ видными представителями „легальнаго“ марксизма, все болѣе и болѣе обнаруживается поворотъ къ воззрѣніямъ, сближающимся съ буржуазной апологетикой. Результатомъ всего этого и является тотъ разбродъ и та анархія, благодаря которымъ экзъ-маркенизмъ или вѣрнѣе экзъ-социализмъ Бернштейнъ, перечисляя свои успѣхи, могъ печатно заявить, не встрѣчая возраженій, будто большинство дѣйствующихъ въ Россіи социалдемократовъ состоитъ изъ его послѣдователей.

Мы не хотимъ преувеличивать опасность положенія, но закрывать на нее глаза было бы неизмѣримо вреднѣе; вотъ почему мы отъ всей души приветствуемъ рѣшеніе „Группы Освобожденія Труда“ возобновить ея литературную дѣятельность и начать систематическую борьбу противъ попытокъ извращенія и ополченія социалдемократизма послѣдователями.

Практическій выводъ изъ всего этого такой: мы, русскіе социалдемократы, должны сплотиться и направить всѣ усилія на образованіе крѣпкой партіи, борющейся подъ единымъ знаменемъ революціонной социалдемократіи. Именно эта задача была намѣчена уже Съѣздомъ 1898 года, образовавшимъ Российскую Социалдемократическую Рабочую Партію и опубликовавшимъ ея Манифестъ.

Мы признаемъ себя членами этой партіи, вполне разделяемъ основныя идеи „Манифеста“ и придаемъ ему важное значеніе, какъ открытому заявленію ея цѣлей. Поэтому для насъ, какъ членовъ партіи, вопросъ о ближайшей и непосредственной нашей задачѣ ставится такимъ образомъ: какой планъ дѣятельности должны мы принять, что бы достигнуть возможно болѣе прочнаго возобновленія партіи?

Обычный отвѣтъ на этотъ вопросъ состоитъ въ томъ, что необходимо снова выбрать центральное учрежденіе и поручить ему возобновить органъ партіи. Но въ переживаемый нами періодъ разброда такой простой путь едва ли былъ бы цѣлесообразенъ.

Erillisen lehtisen
„Iskran” toimittuksen julkilausuma”
ensimmäinen sivu.— 1900

Pienennetty

on se „Rabotsheje Delon”¹¹⁸ väite, ettei „Credo” sinänsä edusta enempää kuin muutamien henkilöiden mielipidettä, että „Rabotshaja Myslin” suunta kuvastaa vain sen toimiskunnan sekavuutta ja tahdittomuutta, eikä erikoista suuntausta Venäjän työväenliikkeen kehityksessä.

Mutta rinnan sen kanssa kirjailijoiden teoksissa, kirjailijoiden, joita lukeva yleisö on suuremmalla tai pienemmällä syyllä pitänyt tähän saakka „legaalisena” marxilaisuuden huomattavina edustajina, tulee yhä enemmän ja enemmän ilmi käänne sellaisten katsomuksien kannalle, jotka lähen-televät porvarillista apologetiikkaa. Kaiken tämän tulok-sena onkin se hoipertelu ja se anarkia, minkä ansiosta ex-marxilainen taikka oikeammin ex-sosialisti Bernstein saattoi saavutuksiaan luetellessaan sanoa kenenkään vas-taanpanematta painetussa sanassa, että muka enemmistö Venäjällä toimivista sosialidemokraateista on hänen kan-nattajiaan.

Emme halua liioitella tilanteen vaarallisuutta, mutta suunnattomasti vahingollisempaa olisi sulkea silmät näke-mästä sitä; senpä tähden tervehdimme kaikesta sydämes-tämme sitä, että „Työn vapautus” ryhmä on päättänyt aloittaa uudelleen kirjallisen toimintansa ja ryhtyä järjes-telmälliseen taisteluun sosialidemokratismien väärentämis- ja mataloittamisyrityksiä vastaan.

Käytännöllinen johtopäätös kaikesta tästä on seuraava: meidän, Venäjän sosialidemokraattien, on liityttävä tiiviim-min yhteen ja suunnattava kaikki voimat vallankumouk-sellisen sosialidemokratian yhtenäisen lipun alla taistele-van lujan puolueen luomiseen. Juuri tämän tehtävän viitoitti jo vuonna 1898 pidetty edustajakokous, joka perusti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ja julkaisi sen „Manifestin”.

Me tunnustamme olevamme tämän puolueen jäseniä, olemme täysin samaa mieltä „Manifestin” perusajatusten kanssa ja annamme sille tärkeän merkityksen sen päämää-rien avoimena julistuksena. Sen tähden meille, puolueen jäseninä, kysymys lähimmästä ja välittömästä tehtävä-stämme asettuu tällä tavalla: minkälainen toimintasuunnitelma meidän on hyväksyttävä saadaksemme puolueen uusia mahdollisimman kestävästi?

Tavallisesti tähän kysymyksen vastataan siten, että on valittava uudelleen keskuselin ja annettava sen tehtäväksi

ryhtyä julkaisemaan uudelleen puolueen äänenkannattajaa. Mutta tokkopa nykyisellä hoipertelun kaudella, jota parhailaan elämme, tällainen tavallinen tie lienee tarkoitustaan vastaava.

Puolueen luominen ja lujittaminen merkitsee Venäjän kaikkien sosialidemokraattien yhteenliittymän luomista ja lujittamista, mutta edellä mainituista syistä tällaista yhteenliittymistä ei voida noin vain säätää dekreeteillä, sitä ei voida saattaa voimaan yksistään jonkin, sanokaamme, edustajain kokouksen päätöksellä, se on välttämättä luotava. Ensiksikin on välttämättä luotava luja aatteellinen eheys, mikä sulkisi pois sen sekalaisuuden ja sekasotkun, mikä — olkaamme avomielisiä! — Venäjän sosialidemokraattien keskuudessa nykyään vallitsee; tätä aatteellista eheyttä on varmennettava puolueohjelmalla. Toiseksi on välttämättä luotava erikoinen organisaatio, joka huolehtii yhteydenpidosta liikkeen kaikkien keskuksien välillä, liikettä koskevien täydellisten tietojen ajoissa hankkimisesta ja aikakauslehtien säännöllisestä toimittamisesta Venäjän kaikille kulmille. Vasta sitten, kun tällainen organisaatio luodaan, kun on luotu Venäjän sosialistinen posti, vasta sitten puolueen olemassaolo tulee turvatuksi ja puolue tulee reaalisesti tosiasiksi ja siis myös mahtavaksi poliittiseksi voimaksi. Tämän tehtävän ensimmäiseen puoleen, s. o. sellaisen yleisen ja periaatteellisesti pätevän kirjallisuuden luomiseen, mikä pystyy eheyttämään aatteellisesti vallankumouksellisen sosialidemokratian, aiommekin keskittää voimamme pitäen sitä nykyisen liikkeen päivänpolttavana tarpeena ja välttämättömänä valmistelevana askeleena puolueen toiminnan uudelleen aloittamiseksi.

Kuten olemme jo sanoneet, Venäjän sosialidemokraattien aatteellinen eheys on vielä luotava, jonka vuoksi mielestämme on avoimesti ja kaikin puolin käsiteltävä niitä tärkeimpiä periaatteellisia ja taktillisia kysymyksiä, joita nykyiset „ekonomistit”, bernsteiniläiset ja „kriitikot” ovat nostaneet. Ennen yhtymistä ja yhtymistä varten meidän on ensin tehtävä päättävästi ja tarkasti rajat selviksi. Muuten yhtymisemme olisi vain fiktio, joka verhoisi nykyistä hoipertelua ja haittaisi sen radikaalista poistamista. Sen tähden onkin ymmärrettävää, ettei aikomuksenamme ole tehdä äänenkannattajaamme pelkäksi erilaisten katsomus-

ten varastoksi. Päinvastoin, me tulemme julkaisemaan sitä tiukasti määrätyn suunnan hengessä. Tämä suunta on määriteltävissä sanalla: marxilaisuus, ja tuskinpa meidän tarvinnee lisätä, että olemme Marxin ja Engelsin aatteiden johdonmukaisen kehittämisen kannalla ja torjumme päättävästi ne puolinaiset, hatarat ja opportunistiset korjailut, jotka nyt ovat tulleet niin laajasti muotiin Ed. Bernsteinin, P. Struven ja monien muiden aloitteesta. Mutta käsitellessämme kaikkia kysymyksiä omalta määrättyltä näkökannaltamme emme suinkaan torju tovereitten keskeistä polemiikkaa sanomalehtemme palstoilta. Avoin polemiikki Venäjän kaikkien sosialidemokraattien ja tietösten työläisten edessä on tarpeellista ja toivottavaa, jotta voitaisiin saada selville olemassaolevien erimielisyyksien syvyys, pohdita kaikin puolin kiistakysymyksiä, taistella niitä äärimmäisyyksiä vastaan, joihin kiertämättä joutuvat paitsi eri katsantokantojen edustajat, myös eri paikkakuntien tai vallankumousliikkeen eri „ammattialojen” edustajat. Pidämme, kuten edellä jo on huomautettu, jopa nykyisen liikkeen eräänä puutteenakin sitä, että puuttuu avointa polemiikkaa tunnetusti eriävien katsantokantojen välillä, että pyritään pitämään salassa erimielisyyksiä, jotka koskevat sangen vakavia asioita.

Emme ryhdy luettelemaan yksityiskohtaisesti niitä kysymyksiä ja aiheita, mitkä sisältyvät lehtemme ohjelmaan, sillä tämä ohjelma johtuu sinänsä siitä yleiskäsityksestä, minkälainen näissä oloissa julkaistavan poliittisen sanomalehden pitää olla.

Tulemme voimiemme mukaan pyrkimään siihen, että kaikki venäläiset toverit pitäisivät julkaisuamme omana lehtenään, jolle jokainen ryhmä on ilmoittava kaikki liikettä koskevat tiedot, jolle se ilmaisee kokemuksensa, omat mielipiteensä, omat toivomuksensa kirjallisuuteen nähden, oman arvionsa sosialidemokraattisista julkaisuista, ilmaisee sanalla sanoen kaiken, mitä se liikkeelle antaa ja mitä se siltä saa. Vain sillä ehdolla on mahdollista todella yleisvenäläisen sosialidemokraattisen äänenkannattajan luominen. Vain sellainen äänenkannattaja kykenee ohjaamaan liikettä poliittisen taistelun lavealle tielle. „On avarrettava propaganda- ja agitaatiotyömme ja organisatorisen toimintamme puitteita ja laajennettava niiden sisältöä” — olkoot nämä P. B. Axelrodin sanat tunnuksena, joka määrää

Venäjän sosialidemokraattien toiminnan lähitulevaisuudessa,— ja me hyväksymme tämän tunnuksen äänenkannattajamme ohjelmaan.

Kutsumme ei ole tarkoitettu yksinomaan sosialisteille ja tietoisille työläisille. Me kutsumme mukaan myös kaikkia, joita nykyinen poliittinen järjestelmä painaa ja sortaa, ja tarjoamme heille julkaisujemme palstoja Venäjän itsevaltiuden kaikkien konnuuksien paljastamiseksi.

Ken käsittää sosialidemokratian järjestöksi, joka palvelee yksinomaan proletariaatin vaistonvaraista taistelua, hän voi tyytyä pelkästään paikalliseen agitaatioon ja „puhtaasti työväen” kirjallisuuteen. Me emme käsitä sosialidemokratiaa siten: me käsitämme sen yksinvaltiutta vastaan suunnatuksi vallankumoukselliseksi puolueeksi, joka on sidottu erottamattomasti työväenliikkeeseen. Vain tällaiseksi puolueeksi järjestetty proletariaatti, tämä nyky-Venäjän vallankumouksellisin luokka, kykenee täyttämään sille langetuneen historiallisen tehtävän: yhdistämään lippunsa alle maan kaikki demokraattiset ainekset ja viemään monien tuhoonjoutuneiden sukupolvien sitkeän taistelun lopulliseen voittoon vihatusta valtakomennosta.

* * *

Sanomalehti tulee ilmestymään noin 1—2 painoarkin kokoisina numeroina.

Ilmestymisaikaa ei Venäjän illegaalisten painatusolojen takia etukäteen määrätä.

Olemme saaneet lupauksia eräiden kansainvälisen sosialidemokratian huomattavien edustajien ryhtymisestä avustajiksemme, „Työn vapautus” ryhmän (G. V. Plehanov, P. B. Axelrod, V. I. Zsaulitsch) läheisestä osanotosta ja Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen useiden järjestöjen sekä Venäjän eri sosialidemokraattiryhmien tuesta.

Kirjoitettu syyskuussa 1900

*Ilmestynyt v. 1900 erillisenä lehtisenä
„Iskran” julkaisemana*

*Julkaistaan vuoden 1900
lehtisen tekstin mukaan*